

יהודה מלחמת רשות היא, ואין הכל יוצאים בה.

כי פליגי [במה נחלקן]?

במלחמה שנלחמים ישראל כנגד אויב, בשביל **למעוטי** [להחליש] את **העובדי כוכבים**, **דלא ליתי עלייהו** [כדי שלא ילחמו בישראל], **ושלא יתנפלו על ארצם**, שיראים שמא יבואו עליהם, או שנודע להם שהאויבים מכינים עצמם לכך.

ואף בזו כולם סוברים שאין הכל יוצאים, אלא **שמר** — רבי יהודה, **קרי לה מלחמת מצוה**, **ומר** — וחכמים, **קרי לה מלחמת רשות**,

ונפקא מינה: לענין **העוסק במצוה שפטור מן המצוה**

שרבי יהודה קורא לה מלחמת מצוה שהעוסק בה פטור ממצוה אחרת הבאה לידו, וחכמים קוראים לה מלחמת הרשות, שהעוסק בה אינו רשאי להתבטל מן המצוה הבאה לידו⁽¹⁹⁾.

הדרן עלך פרק משוח מלחמה

המצוה. ואין ליישב על פי מה דאיתא ברמב"ם (פ"ג מהלכות מלכים ה"ט) שהמבטל גזרת מלך בשביל שנתעסק במצות אפילו במצוה קלה הרי זה פטור דברי הרב ודברי העבד דברי הרב קודמין, דהיינו דוקא בשכבר התחיל המצוה האחרת אבל כאן הוא להיפך שהוא כבר עוסק בקיום מצות המלך, והיה צריך להיות פטור מטעם עוסק במצוה פטור מן המצוה.

וכתב לתרץ בדוחק שאין הכי נמי אנשי הצבא גם במלחמת הרשות פטורים משאר מצות, והא דאמרינן נפקא מינא לעוסק במצוה היינו שהמלך גופא אינו פטור ממצוות אחרות, וצ"ע.

אלא **אימא** [אכן, אמורן], **מפני שתחילת נפילה ניסה**, וזו כוונת המשנה:

שנינו במשנה: **במה דברים אמורים במלחמות הרשות כו'**:

אמר רבי יוחנן: מלחמת רשות **דרבנן**, כלומר, מה שחכמים קוראים "מלחמת הרשות" זו היא מלחמת **מצוה** לפי דברי רבי יהודה,

ומלחמת **מצוה דרבנן** — ומה שחכמים קוראים "מלחמת מצוה" זו היא מלחמת **חובה** לפי דברי רבי יהודה,

ומוסיף רבא לפרש: **אמר רבא**: בעיקר הדברים אין הבדל בין רבי יהודה לחכמים,

ש**מלחמות יהושע** שהיו **לכבוש** — דברי הכל **חובה** ועל כולם לצאת למלחמה

ומלחמות **בית דוד** שהיו **לרווחה** שנלחם בארם צובה להוסיפה על ארץ ישראל, ובשאר סביבותיה להעלות לו מנחה ומס עובד, **דברי הכל רשות** ואף לדעת רבי

כתב שרבי יוסי הגלילי מודה לכל דברי רבי עקיבא. אבל הלחם משנה חולק ואומר, שמלשון הגמרא "בהא" משמע שרק כשמפחד פחד גדול מודה רבי יוסי הגלילי לרבי עקיבא, אבל כשאינו מפחד כל כך אלא שהוא רך הלב, חולק על רבי עקיבא. ובליקוטי הלכות להחפץ חיים פסק כהלחם משנה.

19. התורת קנאות העיר, שהרי המלך היה מצוה שילכו למלחמת הרשות, וכששומע למלך מקיים מצות עשה של "שום תשים עליך מלך", ולמה לא אמרינן בזה שהעוסק במצוה פטור מן